

Józef Kulisz

"Komentáře k Starému zákonu : I.
zväzok : Genesis : Dobrá kniha",
Trnava 2008 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 47/2, 244-246

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

metody pragmatycznej. Nie znam pracy, w której zastosowana byłaby metoda relektury.

Książkę ks. Kręcidły można stawiać za wzór i model rozpraw pisanych przy zastosowaniu nowych metod synchronicznych. Autor uwzględnił możliwie całościowo różne aspekty metody narracyjnej. Także pozostałe dwie metody zostały prawidłowo zastosowane. Ks. Kręcidło już należy do specjalistów w zakresie stosowania nowych metod egzegetycznych. Jest także znawcą problematyki Ewangelii według świętego Jana.

Ks. Roman Bartnicki

Komentáre k Starému zákonu, I. zväzok. Genezis. Dobrá kniha, Trnava 2008, s. 828.

Mówi się, że o poziomie studiów teologicznych w danym kraju świadczy jego zaplecze biblijne. Pismo Święte bowiem, w nauczaniu II Soboru Watykańskiego, jest duszą teologii (DFK 15; KO 24). Zaplecze to należy rozumieć bardzo konkretnie – słowniki biblijne, tłumaczenia tekstów, a przede wszystkim dobre komentarze. To właśnie tłumaczenie Księgi Rodzaju z komentarzem, wydane na Słowacji, jest treścią naszej recenzji. Peter Dubovský – jezuita, absolwent nauk ścisłych, a następnie absolwent *Biblicum* w Rzymie i absolwent *Harvardu* (obecnie prof. *Biblicum* i w Wydziale Teologicznego w Trnavie), zorganizował na Słowacji grupę biblistów i teologów (16 osób), która przystąpiła do tłumaczenia i opracowania komentarza do całego Pisma Świętego – Starego i Nowego Testamentu. Recenzowany pierwszy tom, jest tłumaczeniem *Księgi Rodzaju* z komentarzem do niej. Tłumaczenie tekstu jest w dwu szpaltach. Jedna – lewa zawiera przekład tekstu hebrajskiego, a prawa greckiego. Hebrajski – to tekst *masorecki* (MT), wydany w *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Grecki – to tekst *Septuaginty* wersji A. Rahlfsa. Przekłady są tak zestawione ze sobą, że czytelnik może łatwo spostrzec ich różnice i odcienie znaczeń. Dla Słowacji ten przekład jest nowy i niezmiernie ważny. Dotychczas bowiem oficjalnym

tekstem obowiązującym tu był tekst Pisma Świętego tłumaczonego z *Wulgaty*. Tak więc, po raz pierwszy patrologowie i teologowie na Słowacji dostają do ręki tekst Księgi Rodzaju (a z czasem całego Pisma Świętego) po słowacku, tłumaczony z greckiego. Daje to nowe możliwości rozumienia teologii i komentarzy Ojców Kościoła. Przy tłumaczeniu tekstu, zachowano rzymską teorię przekładu, którą posługiwał się św. Hieronim. Jego ideałem było zachować złoty środek: unikać zarówno dowolnego jak i dosłownego tłumaczenia. Taka droga pozwala bowiem zachować odcienie języka, jak też daje gwarancję zachowania sensu tekstu. Tłumaczenie tekstu nie jest robione z myślą o Liturgii. Ma ono być w służbie studium teologii.

Po każdym rozdziale tłumaczonego tekstu znajduje się komentarz. Zaczyna go zawsze *Analiza filologiczna*. Dzięki rzetelnej, drobiazgowej analizie filologicznej, czytelnik dostrzega różnice językowe – hebrajski i grecki – odcienie znaczeń poszczególnych słów. Po analizie zaczyna się właściwy komentarz. Autorzy ukazują, słowo za słowem, wiersz za wierszem, sens skomplikowanych, nieraz trudnych biblijnych sformułowań, w świetle współczesnej wiedzy – literackiej, archeologicznej, teologicznej i socjologicznej. W części *Komentarza* zwanej *Kompozycją*, Autorzy starają się dotrzeć do zamiaru natchnionego Autora Księgi, w kontekście biblijnym – w szeroko rozumianej kulturze, w której powstawał ów tekst. W *Aplikacji* – to następna część Komentarza – pokazane jest jak można wykorzystać tekst w refleksji teologicznej, pastoralnej, liturgicznej. Treść komentarza niezmiernie ożywiają i aktualizują teksty zaczerpnięte z Ojców Kościoła, Rabinów żydowskich, jak też współczesne dane naukowe odnoszące się do niektórych prawd objawionych – np. stworzenie świata, człowieka. Komentarze do poszczególnych rozdziałów to małe traktaty biblijno-teologiczne, osadzone w kontekście starożytnym i nam współczesnym. Na przykład, stworzenie świata i człowieka, komentowane jest w świetle tekstów starożytnego Wschodu jak też współczesnej wiedzy kosmologiczno-paleontologicznej.

Nowe tłumaczenie i komentarz zainicjowany przez Petra Dubovskiego SJ i zespół stworzony przez niego, otwiera nowy etap studium nad Pismem Świętym na Słowacji i daje nowy impuls młodej i prężnej teo-

logii w tym kraju. Trzeba jeszcze wspomnieć, że Peter Dubovski SJ zainicjował też wydawanie *Studia Biblica Slovaca*. Swą treścią i solidnością wrosło ono już w kulturę biblijno-teologiczną Słowacji i stało się agorą ciekawych i twórczych dyskusji oraz opracowań.

Józef Kulisz SJ

Divo Barsotti, *Wierzę w życie wieczne*, tłum. z jęz. włoskiego Katarzyna Kubis, Wydawnictwo OO Franciszkanów „Bratni Zew”, Kraków 2009, ss. 127. (Tytuł oryginału: *Credo nella vita eterna*, Edizioni San Paolo s.r.l., 2006.)

Divo Barsotti, włoski pisarz – kapłan, uznawany jest za jednego z najwybitniejszych autorów tekstów z dziedziny mistyki, teologii duchowości minionego stulecia. Przez ponad trzydzieści lat wykładał teologię we Florencji.

Jest założycielem Wspólnoty Dzieci Bożych, rodziny zakonnej skupiającej mnichów, osoby duchowne żyjące w domach wspólnotowych oraz osoby konsekrowane żyjące w świecie.

Wydał ponad 150 książek, poświęconych problematyce duchowości chrześcijańskiego Wschodu. Wiele z nich zostało przetłumaczone na języki obce. Publikacją *Chrześcijaństwo rosyjskie* przyczynił się do popularyzacji we Włoszech wielu postaci Kościoła prawosławnego.

Dotychczas w polskim wydawnictwie Ojców Franciszkanów „Bratni Zew” w Krakowie ukazały się (2009 r.) tłumaczenia dwóch cennych pozycji D. Barsottiego: *Dzień z Chrystusem* oraz *Pascha z Chrystusem i Jak zrozumieć Mszę Świętą*.

Pierwsza traktuje o świętości człowieka, w sposób prosty a zarazem głęboki, przekazując fundamentalne prawdy dotyczące chrześcijańskiego życia w świętości i uwielbieniu Boga w codzienności, poprzez zwyczajne czynności wykonywane w łączności z Chrystusem, przez Chrystusa i w Chrystusie.

Druga poświęcona jest przybliżeniu Misterium eucharystycznego w oparciu o ofiarę, komunię i obecność Chrystusa. Swoje przemyślenia